

Nr 191

av fru Eriksson i Stockholm m. fl.

om anslag till försöksverksamhet med kassetteknik för talboks-
ändamål.

Under 1930-talet infördes talböcker för blinda i de engelsk-språkiga länderna, varvid långspelande grammofonskivor användes som medium. Denna metod var emellertid alltför kostsam för så små språkområden som det svenska, och det var först genom tonbandstekniken som det blev möjligt att öppna vägen till litteraturen för de blinda i vårt land.

Talboken har under de senaste 15 åren fått allt större betydelse för att göra skönlitteratur tillgänglig inte bara för blinda. För närvarande deltar omkring 200 svårt synskadade i integrerad undervisning i grundskolan, gymnasieskolan, fackskolan och folkhögskolan, och ett sjuttiotal går på universitet. Denna utveckling av de synskadades utbildningsmöjligheter skulle ha varit otänkbar utan talbokstekniken. Tack vare denna teknik har det också för första gången blivit möjligt att åtminstone i viss mån tillhandahålla tidningar och tidskrifter åt de blinda.

Det nuvarande systemet med öppna bandspolar har emellertid flera olägenheter. Sålunda kan äldre synskadade ofta inte sköta sin bandspelar utan hjälp av annan person. För ensamstående, som kanske har hjälp av hemsamarit en eller ett par gånger i veckan, är detta givetvis en allvarlig olägenhet.

Bibliotekens kostnader för kontroll och reparation av band är också med nuvarande system betungande. Eftersom de kommunala biblioteken i allmänhet inte har personal eller ändamålsenlig utrustning, är reparationsfrågan ett problem, som hindrar en från rationell synpunkt och servicesynpunkt önskvärd decentralisering av talboksutlåningen.

Svårigheterna att snabbt finna ett bestämt avsnitt på ett långt band är ett av flera hinder för studerande med synhandikapp, när det gäller att följa en tidsmässigt hårt pressad studiegång.

Ett system med slutna kassetter skulle innebära betydliga lättnader. Praktiskt taget varje blind skulle själv kunna sköta sin bandspelar, och kostnaderna för kontroll och reparation av talböcker därmed nedbringas. De studerande skulle med kassettsystem bättre klara av studierna. Utvecklingen kan väntas bli den, att bandspelare med öppna bandspolar inom överskådlig tid kommer att användas för professionella ändamål, medan nuvarande billigare typer kan väntas bli ersatta av kassetbandspelare. Därigenom kan man för talboksläsning tvingas övergå till väsentligt dyrare bandspelare med ökade kostnader för staten.

För att få klarhet i vilket kassettsystem som från praktisk, ekonomisk och teknisk synpunkt är lämpligast planerar De blindas förening i nära samarbete med Pedagogiska institutionen i Uppsala, Handikappinstitutet och Tomtebodaskolan att genomföra en serie undersökningar innefattande följande:

1. Insamling av erfarenheter från olika talbokssystem i skilda länder.
2. Insamling av nuvarande och planerad produktion och utbud av inspelat kassettmaterial för studier, musik, underhållning m. m.
3. Praktiska prov med olika kassettsystem. För proven utses en målgrupp bestående av 50 personer, studenter, äldre och yngre talboksläsare, som för närvarande inte kan sköta sin bandspelare.
4. De praktiska proven kompletteras med laboratoriestudier av vissa kritiska passager vid användning av alternativa kassettsystem.

För undersökningen, som beräknas pågå ett år, krävs anskaffning av bandspelare till försökspersonerna, viss utrustning för kopiering av talböcker samt framställning av ett rimligt antal talböcker.

Kostnaderna för undersökningen beräknas till 103 000 kronor. Häreinräknas även arvoden för studier och värdering av försöksresultaten. En väsentlig del av de inköpta bandspelarna och övrig utrustning kommer att kunna användas även efter försöksperiodens slut. Kostnaderna täckes icke av nu utgående statsanslag till De blindas förenings biblioteksverksamhet.

Med hänvisning till vad som anförts hemställles

att riksdagen till försöksverksamhet med kassetteknik för talboksändamål måtte anvisa 100 000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1971

NANCY ERIKSSON (s)	CARL ERIC HEDIN (m)
i Stockholm	

THURE JADESTIG (s)	MAJ PEHRSSON (c)
--------------------	------------------

BERTIL JOHANSSON (c)	INGRID SUNDBERG (m)
i Växjö	

KARL BENGTTSSON (fp)	DANIEL WIKLUND (fp)
i Varberg	i Stockholm

EIVOR MARKLUND (vpk)